ਸੁਨੀਲ ਸੈਣੀ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2019 ਦੀ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਅਪਰਾਧਿਕ) ਨੰ.125)

30 ਜਨਵਰੀ, 2023

[ਕੇ. ਐੱਮ. ਜੋਸਫ ਅਤੇ ਬੀ.ਵੀ. ਨਗਰਨਾਥਨਾ]

ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ: ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਸੀ, ਝੱਜਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਟ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਭੰਨਤੋੜ ਅਤੇ ਅੱਗਜ਼ਨੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ, ਗੋਦਾਮਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਰ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਕੇ - ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਗਾੜ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਟੀਮ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਡਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜੋ ਗਵਾਹ ਹਨ, ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੁਆਰਾ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ- ਪੱਖ - ਫੜਿਆ ਗਿਆ: ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿ ਲਗਭਗ 42 ਗਵਾਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਨ। ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ - ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ) ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ - ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਗਵਾਹ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਜ ਜਾਂ ਜੱਜ ਕੋਲ ਜਾਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦੀ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਅਪਰਾਧਿਕ) ਨੰ.125 ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 406 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 139 ਏ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਪਟੀਸ਼ਨ, 2016 ਦੇ ਐੱਸ.ਸੀ. ਨੰ.285 ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ. 116 ਮਿਤੀ 22.02.2016 ਦੀ ਧਾਰਾ 148,149, 186, 302, 307, 435, 436, 449, 395, 323, 326 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1959 ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ-ਝੱਜਰ ਵਿਖੇ "ਸਟੇਟ ਆਫ਼ ਹਰਿਆਣਾ ਬਨਾਮ ਸੰਦੀਪ @ਕਾਲਾ ਅਤੇ ਏ. ਐਨ. ਆਰ". ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਝੱਜਰ ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ]

ਅਭਿਮਨਿਊ ਤਿਵਾੜੀ, ਨੀਕੇਤੋ ਰੀਓ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਲਿਜ਼ਾ ਬਾਰ, ਐਡਵ. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ. ਨਿਖਿਲ ਗੋਇਲ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਡਾ. ਜੋਸਫ ਅਰਸਟੋਟਲ, ਅਦਿੱਤਿਆ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੁਭਮ ਸਿੰਘ, ਰਾਜੀਵ ਦਲਾਲ, ਪੰਕਜ ਯਾਦਵ, ਅਨਿਰੁਧ ਦੇਸ਼ਮੁਖ, ਅਦਿੱਤਿਆ ਕੇ. ਰਾਏ, ਨਵੀਨ ਗੋਇਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੋਨਿਕਾ ਗੁਸਾਈਂ, ਐਡਵ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:

ਨਿਰਣਾ

(1) ਤਬਾਦਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“(ਏ) 22.02.2016 ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰ.116 ਮਿਤੀ 22.02.2016 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਐਸ.ਸੀ. ਨੰ. 285, 2016 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1959 ਦੀ ਧਾਰਾ 25, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ-ਝੱਜਰ, ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ "ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੰਦੀਪ ਉਰਫ਼ ਕਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ", ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਝੱਜਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

(2) ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 2016 ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਾਟ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅੰਦੋਲਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਜਾਟ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਭੰਨਤੋੜ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅੱਗਜ਼ਨੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ, ਗੋਦਾਮਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਰ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਕੇ ਭਾਰੀ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ।

(3) ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਉੱਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਬਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕਾਰਨ 2-3 ਮਟੀਰੀਅਲ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਮੋੜਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ।

(4) ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅਗਲਾ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ

ਜਵਾਬੀ ਹਸਤਾਖਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਤਾਂ ਜੋ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਾ ਹਿੱਤ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕੇ।

(5) ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਾਧੂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਾਧੂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣ ਸਕਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕੌਣ ਹਨ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-15 ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-15 ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਲਈ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲ), ਜੋ ਕਿ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(6) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ।

(7) ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਵੀ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਡਰ ਹੋ ਕੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ।

(8) ਅੱਜ ਤੱਕ, ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 42 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਈਮਾਨਦਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਕੀਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਤੋੜ-ਮਰੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕੇਸ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

(9) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ, ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 13.05.2022 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ 29.03.2003 ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਗਭਗ 500 ਕੇਸ ਚਲਾਏ ਹਨ, ਅੰਦੋਲਨ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਦੋ ਕੇਸ ਅਤੇ ਆਨਰ ਕਿਲਿੰਗ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ।

(10) ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਉਠਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਕਾਇਦਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪਾਸਿਓਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

(11) ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਕੀਮ, 2018 ਹੈ। ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਜਿਸਨੂੰ ਡਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਜ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਐਸ.ਪੀ. ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਆਖ਼ਰੀ ਤਰੀਕ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਹ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਈ ਗਈ ਹੈ।

(12) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਾਂਗੇ ਕਿ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿ ਲਗਭਗ 42 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਕੇਸ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

(13) ਸਾਨੂੰ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਰੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

ਰਾਜ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਅਧੀਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਹੇਗਾ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੱਭਿਅਕ ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ, ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਟੱਲ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੂਲ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਹਰ ਸਮੇਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ। ਇਹੀ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. ਇਹ ਰਾਜ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦੀ ਚਾਦਰ ਡਿੱਗੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਫਸੋਸਨਾਕ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।

(14) ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਵਿਧੀ ਰਾਜ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਾਖਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸ਼ਾਖਾ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(15) ਇਸ ਸਭ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਰਵਉੱਚ ਹੈ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ; ਬੇਸ਼ੱਕ, ਹੁੱਕ ਜਾਂ ਬਦਮਾਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਨਿਡਰਤਾ ਨਾਲ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਉਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ, ਉਹ ਮੁਕਤ ਨਾ ਹੋ ਜਾਣ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦਾ ਰਾਜ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਟੁੱਟ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਪਰਾਧੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(16) ਹਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਘਾਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਟਾ ਦੇਵੇਗਾ।

(17) ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ, ਜਿਸਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਏਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਬੇਕਸੂਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਬਣਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਚਣਾ।

(18) ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅਣਜਾਣ ਨਾ ਰਹਿ ਕੇ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਇਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

(i) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਵੀ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(ii) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ) ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਗਵਾਹ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਜੱਜ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਜਾਂ

ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਕੋਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਣ, ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(iii) ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਜੋ ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗੀ।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਬਾਦਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਟਰਾਂਸਫਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(ਸਹਾਇਕ: ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਜੈਨ, ਐਲਸੀਆਰਏ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

PALLAV THAKUR ADVOCATE